

Konstskatter grävs upp, smugglas och förstörs

Författarna Jesper Huor och Anders Rydell inleder sin bok *Förgör de falska gudarna* med att berätta hur Islamiska staten (IS) den 18 augusti 2015, efter att ha intagit och erövrat ökenstaden Palmyra i Syrien, avrättar den 82-årige Khaled al-Asa'ad, genom offentlig halshuggning.

Khaled al-Asa'ad har bott i Palmyra sedan barnsben och varit med på otaliga utgrävningar och avancerat till att bli det stora museets chef. Han har ägnat hela sitt liv åt att beskydda den antika staden med sina rikedomar. Men i terroristernas ögon är detta ett brott, eftersom han har varit "avgudabildernas beskyddare".

Författarna skriver att *"avrättningen av Khaled al-Asa'ad inleder Islamiska statens destruktiva final, kulmen på en serie eskalerande attacker på kulturarvet i Mellanöstern. Unika lämningar från mänsklighetens fornhistoria utplånas"*.

Men de är också noga med att påpeka att sådana angrepp och tankesättet att förstöra andra religioners gudar har funnits länge och redan Gamla testamentet berättar hur **Moses** kommer ner från berget och krossar alla avgudabilder: *"tankebygget är dominant inom judendomen, latent inom kristendomen och avgörande inom islam, och är det teologiska fundamentet bakom dagens jihadistiska ikonoklasm"*. *

Men Islamiska staten ville inte bara förstöra "avgudabilderna", man såg det också som en möjlighet att tjäna pengar. Man satte igång med en veritabel skövling av de syriska och irakiska gamla arkeologiska platserna och en smuggling av sällan skådat slag.

"De tusentals antikviteter som grävdes upp efter 2011 tog i de flesta fall gamla och välkända rutter. De gömdes och

smugglades av kriminella nätverk, tvättades av skrupellösa antikhandlare ...” Ja, författarna ger flera exempel på hur dessa smugglade rariteter var så eftertraktade att de till och med köptes upp av museer i västvärlden.

Det är en fantastiskt intressant, faktaspäckad, spännande och modig bok som Jesper Huor och Anders Rydell har skrivit. En bok som krävt omfattande research. De har till och med lyckats intervjua en av de jihadister som var med när Palmyra skövlades, och hans svar på frågan "varför" är uppseendeväckande: *"Vi fattade att västerlänningarna brydde sig om ruinerna, det var därför vi sprängde dem, vi gjorde det för att jävlas, för att spotta er i ansiktet"*.

Och det som är än mer skrämmande är att världens konstskatter fortsätter att grävas upp, smugglas och förstöras. Jag hoppas att denna bok kan öppna ögonen på många.

* Ikonoklasm, bildstorm, att uppsåtligen förstöra religiösa ikoner och symboler eller monument, kommer från grekiskans ord för bild, eikon, och klao, krossa, och myntades under de bildstriderna mellan åren 726-843 e.v.t. Då det fanns en konflikt inom den ortodoxa kyrkan och det östromerska imperiet som gällde just synen på ikoner, heliga bilder, och frågan om huruvida vördnad och tillbedjan riktad mot dem skulle ses som avgudadyrkan.

Förgör de falska gudarna, Palmyra och kriget mot kulturarvet

Jesper Huor/Anders Rydell

Albert Bonniers förlag

The background of the book cover is a classical painting. In the upper half, a golden bull stands on a dark, ornate pedestal. Below the pedestal, a woman in a white, draped classical dress is shown from the waist up, her arms extended as if in a dance or gesture. The scene is set in a landscape with trees and a warm, reddish-orange sky. The overall color palette is dominated by warm tones, particularly reds and oranges, which are overlaid on the painting.

JESPER HUOR

ANDERS RYDELL

*Förgör de
falska gudarna*

PALMYRA OCH KRIGET
MOT KULTURARVET

ALBERT BONNIERS FÖRLAG

Jesper Huor har tidigare skrivit böckerna Sista resan till Phnom Phen (2006) och Älskade terrorist (2016) och Anders Rydell har bland annat skrivit Plundrarna (2013) och Bektjuvarna (2015).